
Znak a jeho symbolika

Fakultní pečeť a její symbolika

Myslet – jednat – mluvit, teologie jako sůl

Zamyšlení nad fakultním emblémem

Pavel Filipi

Při založení pražské evangelické teologické fakulty v r. 1919 měli před sebou její zakladatelé kromě mnoha velikých úkolů také jeden malý: symbolicky vyjádřit tradice, na které navazovali, a cíle, o které chtěli usilovat. Proto navrhli nový znak, který je užíván dodnes i jako fakultní pečeť.

Jak máme rozumět jeho symbolické řeči?

Ve středu kruhového pole vidíme kalich. To je srozumitelný symbol navázání na českou reformaci, především na husitství, které znovu objevilo laický kalich při večeři Páně. Celá teologická fakulta pražské univerzity se r. 1417 přihlásila k upřednostnění „obojí způsobu“, postavila se na stranu revoluce a dala tím v sázku svou vlastní existenci: kostnický koncil jí ještě téhož roku odejmul právo učit. Rozhodnutí nové fakulty pro husitský symbol znamenalo potvrzení tehdejší přihlášky ke kalichu a zároveň výhost klerikalismu na každý, i teologický způsob.

V horní polovině kruhového pole můžeme číst tři latinská slova: SAPERE, AGERE, LOQUI, (česky: „myslet, jednat, mluvit“). Historický původ tohoto hesla sahá k Janu Amosu Komenskému, poslednímu biskupu staré Jednoty bratrské. Volba pojmů i jejich spojení by mohly být srozumitelné i bez dalšího výkladu. Teologie, kterou chce nová fakulta pěstovat, má být vědecká, vyžadující přísnou disciplínu myšlení; má být však také praktická, vedoucí k jednání; a konečně má být dialogická, zapovídající všechny prostředky k prosazení své pravdy, mimo Slovo. Překvapit by mohlo pořadí pojmů, kde „mluvit“ jako třetí člen tvoří vrchol celého hesla. Překvapení se však rozplyne, uvědomíme-li si obrovský význam, který česká reformace přičítala svobodě Božího slova. Svobodné hlásání osvobozujícího Slova je samo o sobě „čin nejsvobodnější“ (*actus liberrimus omnium*) a může vysvobodit křesťanstvo z jeho babylónského zajetí. Vždy znovu, i v časech nejtěžšího útlaku, zakoušeli čeští evangeličtí křesťané, že „Boží slovo není spoutáno“ (2Tm 2,9), dokonce že samo kolem sebe vytváří volný prostor pro svobodný projev. Navazující na tuto zkušenost a tradici zavázali se zakladatelé fakulty jako místo a útočiště svobodného projevu, založeného na svobodě Božího slova.

Ve střední části emblému, po levé a pravé straně kalicha se setkáváme s hádankou dvou odkazů na Písmo – Leviticus 2,13 a Marek 9,49. V obou citátech se objevuje slovo „sůl“, latinsky *sal*. Právě toto latinské SAL dávají dohromady první písmena tří pojmů hesla (Sapere, Agere, Loqui). Formálně je tedy souvislost citátů a hesla jasná.

Ale co má teologie a teologická fakulta společného se solí? Co vedlo autory emblému k tomu, aby z množství biblických míst, kde je řeč o soli, zvolili právě tato dvě? O jejich exegezi se můžeme dnes jen dohadovat. Můžeme si však být jisti, že u Markova verše měli před očima znění, které je sice rukopisně slabě dosvědčeno, ale v reformovaných překladech Bible se objevuje často. Podle něj zní Ježíšův výrok: „Každá oběť bude osolena solí.“ Je nápadné, že u obou citovaných míst se objevuje slovo „sůl“ v úzké souvislosti s obětí. Lev 2,13 nařizuje: „Každý dar své přídavné oběti soli osolíš. Nenecháš svou přídavnou oběť bez soli smlouvy svého Boha. S každým svým darem přineseš sůl.“

Teologie jako odkaz na oběť? Chtěli otcové-zakladatelé fakultě připomenout, že má zůstat zaměřena na vnitřní centrum křesťanského poselství – Kristovu oběť na kříži? Snad. Autoři emblému mohli však zamýšlet něco jiného. V obou citátech se přece jedná o sůl jako o přísadu, ingredienci, která se v obětním daru zcela rozpustí. Právě tato samorozpustnost náleží k základním funkcím teologie. Zpochybněním svých sebezáchovných instinktů slouží celým svým myšlením, jednáním a mluvením křesťanské i občanské obci, varuje a chrání ji před hnilobou egoismu, povzbuzuje ji k nezištné službě nejmenším tohoto světa. Tímto způsobem může teologie přispět k tomu, aby v lidské rodině neupadla do zapomnění dimenze sebezapření a dobrovolného odříkání, bez které není možný ani lidsky hodnotný život ani pokojné soužití.

Fakultní logo a pečeť ke stažení:

[Logo BWR](#)

[Logo WR](#)

[Znak_BW](#)

[Znak_R](#)